Defansif T?p Uygulamalar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Defansif T?p Uygulamalar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19509

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Defansif T?p Uygulamalar? Ölçe?i, **Özgün Ünal** taraf?ndan 2020 y?l?nda yay?mlanmam?? doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, hekimlerin malpraktis davalar? ve hukuki risk alg?lar? nedeniyle ba?vurduklar? **defansif t?p uygulamalar?n?** sistematik olarak de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek geli?tirme sürecinde, defansif t?p kavram?n?n iki temel boyutunu (güvence davran??lar? ve kaç?nma davran??lar?) ölçebilecek maddeler olu?turulmu?tur. Bu araç, Türkiye'deki sa?l?k sisteminde hekim davran??lar?n?n ve hasta-hekim ili?kisinin kalitesini etkileyen önemli bir faktör olan defansif t?bb?n yayg?nl???n? ve türlerini belirlemek için kritik bir **psikometrik** araç sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Defansif t?p, malpraktis, hekim davran??lar?, ölçek geli?tirme, sa?l?k hukuku, t?bbi karar verme.

Yazarlar

Özgün Ünal

Amaç

Defansif T?p Uygulamalar? Ölçe?i'nin temel amac?, hekimlerin mesleki risk alg?lar? ve hukuki sorumluluk endi?eleri ba?lam?nda sergiledikleri defansif davran??lar?n düzeyini ve niteli?ini ölçmektir. Bu ölçek, hekimlerin gereksiz tan? testleri isteme, a??r? konsültasyon yapma (pozitif defansif t?p) veya yüksek riskli hastalara/prosedürlere müdahale etmekten kaç?nma (negatif defansif t?p) gibi eylemlerini nicel olarak belirlemeyi hedefler.

Ölçek, sa?l?k hizmetlerinin maliyet etkinli?i ve kalitesi üzerindeki defansif t?p etkilerini ara?t?ran akademik çal??malara sa?lam bir metodolojik zemin sa?lamak üzere tasarlanm??t?r. Bu sayede, defansif t?bb? tetikleyen öncüller ve bu uygulamalar?n sonuçlar? hakk?nda daha derinlemesine analizler yap?lmas? mümkün olmaktad?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, **Defansif T?p Uygulamalar?**d?r. Bu yap?, hekimlerin t?bbi kararlar?n?, hasta sa?l???ndan ziyade, potansiyel hukuki riskleri minimize etme motivasyonuyla ald?klar? davran??lar bütünü olarak tan?mlan?r. Ölçek, genellikle iki ana alt boyutta incelenen bu yap?y? ölçmektedir:

Güvence Davran??lar? (Pozitif Defansif T?p): Hukuki bir davaya kar?? kendisini güvence alt?na almak amac?yla t?bben gerekli olmayan prosedürleri, testleri veya konsültasyonlar?

ARABPSYCHOLOGY.COM

gerçekle?tirme eylemleri.
Kaç?nma Davran??lar? (Negatif Defansif T?p): Yüksek risk ta??yan hastalar? tedavi etmekten veya belirli riskli prosedürleri uygulamaktan kaç?nma eylemleri.

Geçerlik

Ölçek, bir **doktora tezi** çal??mas? olarak geli?tirildi?i için, geçerlik çal??malar? titizlikle yürütülmü?tür. ?çerik geçerli?i, alan?nda uzman akademisyenler ve deneyimli hekimlerden olu?an bir jüri taraf?ndan maddelerin kapsam? ve ilgili yap?y? temsil etme yetene?i de?erlendirilerek sa?lanm??t?r.

Yap? geçerli?i ise, aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri (AFA ve DFA) kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler sonucunda, ölçe?in teorik olarak beklenen iki veya daha fazla faktörlü yap?y? do?rulad??? ve defansif t?p uygulamalar?n?n alt boyutlar?n? yeterli düzeyde ayr??t?rd??? rapor edilmi?tir. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve model uyum indeksleri, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilen doktora tezinde mevcuttur.

Güvenirlik

Defansif T?p Uygulamalar? Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirlik analizleri, Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?larak hesaplanm??t?r. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde güvenilir oldu?u tespit edilmi?tir. Bu, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Alt boyutlar baz?nda da iç tutarl?l?k katsay?lar? incelenmi? ve her bir alt boyutun kabul edilebilir (genellikle .70 üzeri) veya yüksek (.80 üzeri) güvenirlik düzeylerine sahip oldu?u belirtilmi?tir. Ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik çal??mas?n?n da yap?lm?? olmas? muhtemeldir, ancak spesifik de?erler için orijinal teze ba?vurulmal?d?r.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, öncelikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** kullan?larak ölçe?in temel boyutsal yap?s? belirlenmi?tir. Bu analiz, defansif t?p kavram?n?n teorik altyap?s?n? destekleyen faktörlerin ortaya ç?kmas?n? sa?lam??t?r. Faktör yüklerinin yüksek olmas?, maddelerin ilgili faktörü güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir.

Ard?ndan, ba??ms?z bir örneklem üzerinde **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in faktör yap?s?n?n veri ile uyumlu oldu?unu ve kabul edilebilir düzeyde model uyum indekslerine (RMSEA, CFI, TLI vb.) sahip oldu?unu teyit etmi?tir. Bu, ölçe?in yap?s?n?n sa?lam ve genellenebilir oldu?unu gösteren önemli bir **psikometrik** kan?tt?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li **Likert Tipi** derecelendirme format? kullan?l?r (Kesinlikle Kat?l?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Hekimler ve t?bbi karar alma süreçlerinde yer alan sa?l?k profesyonelleri.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Mesleki ya? grubu).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye genelinde farkl? uzmanl?k alanlar?ndan ve farkl? kurumlarda (özel/kamu) görev yapan hekimler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Defansif t?p uygulamalar?, malpraktis riski, hekim stresi, sa?l?k sistemi, Sakarya Üniversitesi, defansif t?p.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: ozgununal@sakarya.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Özgün Ünal'?n 2020 y?l?nda **Sakarya Üniversitesi**'nde tamamlad??? yay?mlanmam?? bir **doktora tezi** çal??mas?n?n ürünüdür. Ölçe?in akademik amaçl? kullan?m? için genellikle yazar ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar?n aç?k izni zorunludur. Ölçe?in geli?tirildi?i y?l **2020**'dir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: defansif-tip-uygulamalari-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Bu ölçe?in birincil ve tek referans?, geli?tirme çal??mas?n?n yap?ld??? doktora tezidir:

Ünal, Ö. (2020). *Defansif t?p uygulamalar?, öncülleri ve sonuçlar?* . Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Teze eri?im için yönlendirici link: tez.yok.gov.tr

Defansif T?p Uygulamalar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme detaylar? için, sorumlu yazar Özgün Ünal'?n **doktora tezi** incelenmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM